

Het golfterrein van ESTEC in Noordwijk

Jelle van Dijk

Fietzers langs de Zwarteweg hadden het vorig jaar al opgemerkt: op de ESTEC-golfbaan gebeurt iets. Niet een groots opgezet golftoernooi met de begeleidende drukte, maar uitvoering van grondwerkzaamheden.

Madelief

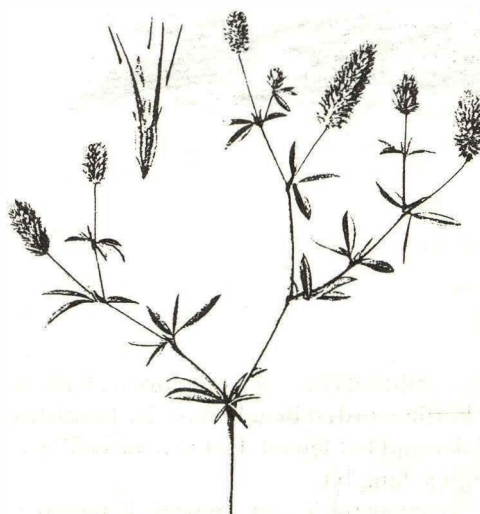
Op 18 augustus 1993 kreeg ik dankzij de bemiddeling van Willem Smit de kans dit terrein eens van dichtbij te bekijken. Willem Smit, course-manager (in gewoon Nederlands zoiets als baanbeheerder) van de ESTEC-golfbaan streeft er naar om zo'n 50% van het terrein als volwaardige natuur te beheren. Op de rest moet zo weinig mogelijk gebruik worden gemaakt van mest en bestrijdingsmiddelen. Vorig jaar heeft men hier gekozen voor een meer oecologisch gerichte aanpak. Er waren al vier vijvers aanwezig (drie aan de noordzijde en een grotere aan de zuidzijde), maar dit aantal werd uitgebreid tot zeven. De grondwerkzaamheden werden in oktober 1992 uitgevoerd. Verder werd bij alle vijvers de oever langzaam oplopend aangelegd om zo een gradiënt van nat naar droog te krijgen. Ook werd er een laagte aangelegd om zodoende een mogelijkheid te creëren voor de vestiging van een vochtminnende vegetatie.

Na beëindiging van de grondwerkzaamheden heeft men de oevers niet geheel aan het vrije spel der natuur overgelaten. Niet alle planten hebben zich hier spontaan gevestigd. Gelukkig is wel precies bekend wat en waar is aangepoot en van welke planten zaad is uitgestrooid. Toch maakt deze "natuurbouw" het moeilijk om ook later nog te kunnen vaststellen welke planten zich hier spontaan gevestigd hebben. Immers met het ingebrachte materiaal kunnen andere zaden meegekomen zijn. Te hopen is dat planten die hier eigenlijk niet thuishoren en zich zonder menselijk ingrijpen nooit gevestigd zouden hebben, weer spoedig zullen verdwij-

nen. Zo werden door de hoveniers Wateraardbei en Moerasvaren aangeplant. Deze soorten horen hier niet thuis en gelet op de slechte conditie van de planten zullen deze soorten in 1994 verdwenen zijn. Het zaadmateriaal is afkomstig van de firma Cruydt Hoeck. Deze firma brengt alleen zaad in de handel afkomstig van Nederlandse planten. Verder is op één plaats maaisel uit Meyendel neergelegd.

Op de gazons worden zo weinig mogelijk meststoffen en bestrijdingsmiddelen gebruikt. Alleen in de naaste omgeving van de hole worden deze middelen aangewend. In de gazons treffen we dan ook verrassend veel bloemen aan: Witte klaver, Rode klaver, Wondklaver (!), Hazepootje, Madelief en Hertshoornweegbree. Op het terrein bevindt zich een wat oudere houtwal die in de lengterichting van het terrein loopt. In deze houtwal kwamen soorten voor als Dauwbraam, Poelruit en Zevenblad. Aan de kant van de Zwarteweg ligt een wat oudere houtwal. Aan de iets hogere bomen is de overheersende windrichting goed af te lezen. In deze houtwal zijn in het verleden veel soorten bomen en struiken aangepoot zoals Grauwe wilg, Schietwilg, Oostenrijkse den, Zwarte els, Zilverwilg en Eenstijlige meidoorn. Bij de reconstructie van het terrein is het overschot aan grond in aarden wallen verwerkt. Deze wallen zijn beplant met struiken en jonge bomen. Tussen deze aanplant staat hier Helm, Grote teunisbloem en Akkermelkdistel.

Bijzonder interessant zijn de oevers van de vijvers en de laagte die speciaal voor de wilde flora is aangelegd. Om bij de laatstgenoemde plek te beginnen, die laagte zal zeker vochtminnende soorten trekken. In september stond de gehele vallei onder water! In augustus was het gelukkig nog niet zo nat en kon worden vastgesteld dat

Hazepootje

zich al bijzondere soorten als Dwergzegge, Waterpunge en Bleekgele droogbloem hadden gevestigd. Verder was er veel Brunel en Gewone kattestaart te zien.

In de meeste vijvers is het Aarvederkruid rijkelijk aanwezig. Ook Fijne waterranonkel en Gekroesd fontein-kruid komen hier veel voor. De Watergentiaan die één vijver vrijwel geheel bedekt, is bij de vestiging hier letterlijk een handje geholpen. Zoals al eerder gezegd zijn het vooral de langzaam oplopende oevers die dit terrein voor een florist zo leuk maken. Dichtbij de waterkant vestigen zich soorten als Groot moerasscherm en Rode waterereprijs. Waar het iets droger wordt verschijnen Moeraskers, Stijve ogentroost en Rood guichelheil. In het open zand staat hier en daar een polletje Borstelbies en enkele kiemplantjes van de Waterpunge. Deze vegetatie vertoont een grote overeenkomst met de plan-

tengroei in de Guytedel in de nabij gelegen Coepelduynen.

In de komende jaren zal de oeervervegetatie zich verder ontwikkelen. Pioniersoorten als Borstelbies, Waterpunge en Dwergzegge zullen na verloop van tijd sterk afnemen of geheel verdwijnen. Daarvoor in de plaats zullen kruiden als Brunel, Gewone kattestaart en Padderus verschijnen. In ieder geval is op de ESTEC-golfbaan een boeiende ontwikkeling gestart die aantoon hoe met een beetje natuurbouw en gericht oecologisch beheer verrassende resultaten kunnen worden bereikt.

De Kerstboom

Sjaan van Kekeran-Brouwer

*Hier lig ik aan het einde van mijn leven.
Jarenlang heb ik in stormen staan beven.
Regen en bliksem heb ik getrotseerd.
Mensen, dieren en planten lieten mij ongedeerd.*

*Op een koude dag was het opeens onrustig in het bos:
Mannen zaagden er lustig op los.
Daarna werd ik met mijn medebomen
op auto's gegooid en meegenomen.*

*Nadat ik toeken op een hoop lag,
kwam er een bijzondere dag;
opeens werd ik netjes neergezet,
geprijsd en daarna gebeurde het.*

*Er stopten een vrouw en een man;
Daar schrok ik een beetje van.
Maar zij streelden over mijn naalden.
Ik weet niet wat ze voor mij betaalden.*

*Maar goed, zij namen mij mee naar hun huis,
waar het gezellig was: een echt thuis.
Mijn takken werden met ballen versierd
en bovenop prijkte en piek, heel fier.*

*Ook werden er slingers ingedaan
en 's avonds gingen de kaarsen aan.
Engeltjes zweefden tussen mijn takken
en onder aan mijn voet lagen veel pakken.*

*Na zo een paar toeken te hebben gestaan,
werd ik opeens van alle luister ontdaan.
"Zullen we hem bij de vuilnis leggen"?
hoorde ik de man tegen z'n vrouw zeggen.*

*Daar lag ik dan op straat
en werd door kinderen opgeraapt.
Zij wisselden mij in voor een lot;
vruchtbare houtsnippers, gestrooid op de aarde,
waarop ook de sparreboom mij baarde.*

*Zo eindigde dan mijn bestaan
en ben ik weer naar mijn begin gegaan.
't Is een mooi leven geweest.
Tot het volgende kerstfeest.*

